

O lodních modelech

V srpnu se bude v Českém Těšíně konat první samostatné mistrovství ČSSR v kategorii FSR. Je potěšitelné, že na zahajovacích soutěžích této sezóny v Chomutově a v Praze byla zastoupena i třída FSR-E, v níž se objevili nejen noví soutěžící, ale dokonce nové „speciály“ Miloše Vaňoucha a Josefa Dvořáka z Prahy. Zejména Vaňouchův model překvapil svou rychlostí. Miloš použil pro jeho pohon motor Elmax 50/20, jehož pláště uhlíky chladi vodu. Motor je napájen šestnácti články o kapacitě 2 Ah. Po optimalizaci lodní vrtule bude model zřejmě schopen ujet minimálně 20 okruhů. Je třeba podotknout, že jeho hmotnost je přesně 2 kg, takže to již asi bude maximum, kterého se podaří dosáhnout. Cesta k dalšímu zlepšení povede asi přes co nejlepší využití uložené elektrické energie v pohonné baterii, co nejlepší přizpůsobení vrtule k motoru a zvyšování účinnosti motoru, kde se otvírá široké pole působnosti všem koumákům.

Množí se případy, a to i na soutěžích, záhadných výpadků RC souprav a havárií modelů. Pouze mizivé procento selhání je však zaviněno samotným rádiem. Naprostou většinu poruch působí lidský faktor, zejména nevhodná instalace palubního systému soupravy, popřípadě údržba. Dnešní soupravy – a tím nemyslím pouze nejnovější typy – jsou prokazatelně velmi spolehlivé. Praxe ukázala, že dobré udržovaná souprava má životnost nejméně deset let. Je jisté, že životnost jejich mechanických dílů, především potenciometrů ovladačů a serv, závisí na počtu provozních hodin, ale i zde je vyšší, než se všeobecně předpokládá. Pro dokreslení uvádíme, že používám soupravu Varioprop 6S z běžné produkce již deset let bez jediného selhání, a to se starými, ale velmi spolehlivými tzv. šedými servy. A že to není ojedinělý případ, dokazuje reprezentant V. Škoda, který tutéž soupravu používá v modelu třídy F1-V15, i když množí modeláři tvrdí, že šedé servo kormidlo na „desítce“ neutáhne. Chce to však jen dokonale řemeslné zpracování celého řídícího mechanismu, aby byl bez vůlí a zbytečných odporů.

V poslední době se vyskytlo značné množství poruch dovážených serv Futaba FP-S7 z poslední dodávky. Výrobce v nich totiž použil motor s nižší účinností, který musí mít, aby byl zachován velký kroucící moment, vyšší spotřebu. V mezních situacích jsou pak přetěžovány spinaci IO v elektronickém systému serva a může dojít k jejich zničení. Proto i zde platí (pokud nejde o obří modely) zhotovit náhony ke kormidlu, karburátoru i palivové jehle tak, aby neměly velký odpor, který serva zbytečně zatěžuje.

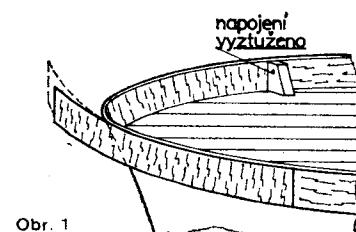

Model pobrežného hliadkového člunu KS-80

Po získání určitých skúseností s jednoduchými modelmi kategorie EX-500 sme sa so synom rozhodli postaviť nejakú zaujímavosťiu lod, a tak sa zrodil hliadkový čln s jednoduchou kabínou a dvomi delami. Plánkováný trup je sice pomerne pracný, ale touto technológiou sa najlepšie dosiahne žiadaneho tvaru; trup je samozrejme možné zhotoviť i laminovaním. Prototyp člana je poháňaný osvedčenou sovietskou pohonnou jednotkou, ktorú je možné nahradíť motorčekom Igla-Gonio 4,5 V a lodnou vrtuľou Igra o priemere 30 mm. Hriadeľ vrtuľ v tom prípade zhotovíme z drôtu do jazdného kola o priemere 2,4 mm a púzdro hriadele z duralovej či mosadznej trubky.

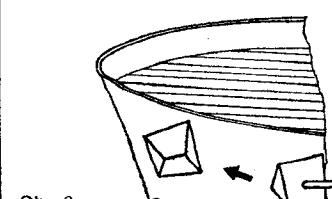
Rebrá a kýl lode vyrezeme z preglejky hr. 3 mm. Rebrá prilepíme na kýl, potom zlepíme pozdĺžniky trupu zo smrekových lišť o priereze 4×4 (3×3 , 5×5) mm. Hotovú kostru pripevníme dnom navrch na pracovnú dosku. Trup plánkujeme smrekovými lišťami o priereze 3×5 mm od zrkadla po rebro 8. Lišty lepíme pomaly a pozorne, používame

■ Při zhotovování zvýšeného předu trupu (vlnolamu) se musíme často vypořádat s tím, že jeho zakřivení má malý polom. V takovém případě můžeme přední část vlnolamu zhotovit z pásu překližky tl. 0,6 až 0,8 mm s vláknem dřeva orientovaným kolmo k jeho delší straně (obr. 1). Překližku namočíme, příspědilme k trupu a po vyschnutí ji přilepíme. Je-li vlnolam tlustší, nalepíme na sebe pásku několik. Shodným způsobem můžeme zhotovit i oděrnou lištu; pásky překližky samozřejmě upravíme podle její šířky.

Obr. 1

■ Vybrání v lodním trupu pro kotvu vydlabeme zhruba o 2 až 3 mm větší. Z vhodného dřeva (lípy, olše atp.) zhotovíme přesný negativní model tohoto vybrání, jehož povrch dokonale vybrousimy. Do vnější strany modelu zašroubujeme vrut, zatlučeme hřebík nebo zlepíme

Obr. 2

najlepšie Epoxy 1200, no dobre posluží i Kanagom. Špicu lode od rebra 8 polepíme balsou hr. 10 mm pre jednoduchšie vytvarovanie predku lode. Na dne trupu označíme miesto, kadiaľ bude prechádzať puzdro hriadele. V kýle vyrezeme až k povrchu lode pilkou výrez a dovnútra lode prevŕtame otvor. Do trupu usadíme motor s hriadeľom. Pokiaľ chceme s modelem jazdiť rekreačne, inštalujeme kormidlo zo súpravy lodného kormidla podniku Modela; pre súťažné jazdy v kategórii EX-500 je lepšie použiť pevné kormidlo z duralového (mosadzného) plechu hr. 1 mm.

Po dokončení trupu je vhodné zhotoviť podstavec lode; lepšie sa nám bude robiť nástavba. Tá je zhotovená opäť z preglejky hr. 3 mm. Podstavec a čelné kryty diel sú z hliníkového plechu hr. 0,5 mm, vlastné telesá kanónov z hranolov lipového dreva. Hlavne zhotovíme z prázdnych náplní do prepisovacej tužky, na ktoré pri koreni namotáme niekoľko závitov tenkého drôtu. Stožiar o priemere 8 mm vybrúsimy z drevenej tyčky k lampiónu. Ostatné detaily na prototype modelu sú z hračkárskej výrobkov, zakúpených v NDR, no je možné si ich zhotoviť aj po domácky.

Vymelený a vybrúsený model natrieme základnou farbou. Potom ho vyvážime a vyznačíme čiaru ponoru. Pod čiarou ponoru nafarbíme model červenou farbou, nad čiarou ponoru šedou. Paluba je tmavo červená a kajuta so stožiarom zelená. Delá, radar a úvážníky nafarbíme na čierno.

Nakoniec pripevníme zábradlie, a pokiaľ chceme s modelem súťažiť, i všetko povinné vybavenie. Model zajazdzíme po najprv na kľudnej hladine.

Ján Juriga, KLM Kopčany

kolík pro snažší uchopení. Do vybrání naneseme směs Epoxy 1200 a dětského zásypu Batole nebo Sypsi v poměru 1 : 1. Model natřeme vhodným separátorem (např. pastou na parkety) a vložíme do vybrání (obr. 2); vytlačený tmel otřeme čistým hadíkem. Po vytvárení Epoxy 1200 model poklepáním uvolníme, vyměme a okrajé otvoru začistíme. Tako zhotovené vybrání má přesný tvar, hladké stěny a po odmaštění je můžeme ihned lakovat.

Karel Egert, Rpečy

V článku

NOVINKA ZE SSSR

v Modeláři 3/1983 se jeho autor O. Franěk zmínil o modelu požárníckého záchranného tahače. Při návštěvě moskevského obchodního domu Dětský svět letos v únoru jsem zjistil, že stavebnice Požárníky katér se již prodává; její cena je 25 rublů. Polystyrenová krabice obsahuje plastikové výlisky trupu, paluby a nástavby, jedenáct sáčků s drobnými plastikovými díly velmi dobré kvality, dva elektromotory, zdroje, dvě tuby s lepidlem a těsnění. Podrobný stavebnice je doplněn mnoha obrázky, bohužel však postrádá barevné schéma předlohy; lodě jsou vyobrazena ve dvou barevných variantách jen na přebalu krabice. Stavebnice je doplněna dvěma archy pestřich obtisků, drobné nápisy na nich jsou však nečitelné. Výrobce užívá délku modelu 495 mm, hmotnost 1200 g a maximální rychlosť 0,8 m.s⁻¹. Velikost modelu umožňuje i případnou instalaci RC soupravy. Až na drobné nedostatky, o nichž jsem se zmínil, působí stavebnice velmi dobrým dojem a dominová se, že pokud by se v odpovídající cenové relaci objevila na našem trhu, šla by takříkajíc na dražku.

Karel Čermák, Písek